

doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D., MBA
Děkan Fakulty ekonomických studií
Katedra řízení podniku
Vysoká škola finanční a správní, a.s.

Oponentní posudek disertační práce

RODINNÉ PODNIKÁNÍ – PŘÍLEŽITOST A MEZIGENERAČNÍ VÝZVA

Autorka práce: Ing. Naděžda Petruš

Školitel: doc. Ing. Dagmar Jakubíková, Ph.D.

Pracoviště: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Katedra marketingu, obchodu a služeb

Studijní program: P6208 - Ekonomika a management

O vysoké aktuálnosti problematiky rodinného podnikání svědčí mimo jiné zájem podnikatelů, mediální výstupy a diskuse široké i odborné veřejnosti, aktivity poradenských firem. Celostátní konference rodinných firem se zahraniční účastí pod názvem Rodinné firmy na rozcestí, která se konala ke konci roku 2016 v Praze a již se doktorandka účastnila, zviditelnila rodinné podnikání i v očích politické reprezentace. Lze očekávat, že se bude doktorandka ve spolupráci s AMSP ČR, vysokými školami a zástupci legislativní a exekutivní sféry spolupodílet na prosazení definice rodinného podnikání do legislativy České republiky.

a) Formální aspekty disertační práce, vyjádření k systematickosti, přehlednosti, formální úpravě a jazykové úrovni disertační práce

Po formální stránce je disertační práce zpracována na úrovni požadované Západočeskou univerzitou v Plzni. Studie obsahuje teoretická východiska problematiky, část empirickou, část návrhovou, hodnotí přínosy a navrhuje další směry vědeckého zkoumání. Práce je poměrně rozsáhlá, tvoří ji cca 170 stran autorského textu a 20 stran příloh. Text je přehledný, systematický, je logicky uspořádán, plynule na sebe navazuje, je doplněn ilustrativními obrázky, grafy a tabulkami. Jazyková úroveň odpovídá požadavkům na disertační práci kladeným.

b) Obsah disertační práce, vyjádření se k volbě tématu, metodologickým postupům, kvalitě analýzy a zhodnocení světového poznatkového fondu v dané oblasti

Během zpracování disertační práce autorka vytvořila soubor definic a základních pojmů, shrnula terminologii vztahující se k rodinnému podnikání firem i farem. Materiály byly vyhledány a setříděny z několikatelého zkoumání problematiky rodinného podnikání především zahraničních, ale i domácích autorů a byly použity k analýze sledované problematiky. Bohatý seznam zdrojů odpovídá dané tematice – v soupisu je uvedeno 126

zdrojů především zahraničních a 62 online ověřených zdrojů. Autorka s metodickou správností pracovala s prameny, vytvořila kvalitní odborný text.

Z DNA rodinného podnikání (Obr.1) zvolila tři okruhy problematik, které s rodinným podnikáním souvisí – význam a specifika, strategické řízení a problematiku aktuálně v ČR diskutovanou – řízení nástupnické strategie.

Empirická část, zpracovaná metodou smíšeného výzkumu do třech podkapitol, navazuje na témata teoretických východisek a dle mého názoru vystihuje aktuální stav rodinného podnikání v ČR. Kvantitativní výzkum byl založen na statistickém a grafickém zpracování dat vlastního empirického šetření autorky na základě mezinárodní metodologie zkoumání rodinnosti firem prostřednictvím tzv. F-PEC škály autorů Astrachan, Klein a Smyrniotis - hodnocení třech rozměrů – síly, zkušenosti a kultury. Tato metodologie byla v ČR použita poprvé. Pro kvalitativní výzkum autorka využila roli pozorovatelky na kulatých stolech, pořádaných AMSP ČR. Vhodně zobecnila diskusní příspěvky zúčastněných generací zakladatelů a nástupníků, z důvodu rozdílnosti vnímání problematiky je rozčlenila do osmi kategorií. Další klasickou metodou – uvedením příkadů dobré praxe – zachytila průběh procesu nástupnické strategie, která, jak vyplývá z tabulky č. 30, byla uvedenými firmami řízena spíše intuitivně, přesto úspěšně. V komparaci poznatků z řízení nástupnické strategie (Kap. 2.3.6) je možno za důležitý považovat návod hodný následování ohledně nutnosti včasného a otevřeného řízení konfliktů a text vztažený ke konkrétním aktivitám generace zakladatelů po jejich odchodu z firmy. Empirická část se stala vhodným zdrojem poznání pro zpracování části návrhové.

Metodologický postup, analýzy i jejich komentáře lze považovat za kvalitní a využitelné pro hodnocení specifík řízení rodinných firem a nástupnické strategie v České republice.

c.) Cíle disertační práce, vyjádření se k formulaci stanovených cílů a k jejich naplnění

Disertační práce byla zaměřena na tři hlavní vědecko výzkumné cíle, které byly vhodně formulovány a konkretizovány dílčími výzkumnými otázkami. Jejich naplnění autorka prokázala v závěru práce na str. 153 – 154, s textem je možno souhlasit.

d.) Relevantnost přijatých hypotéz vzhledem k řešenému problému, posouzení kvality a náročnosti užitého metodického aparátu k jejich testování

Prostřednictvím výstupů empirické části práce se podařilo potvrdit hypotézy, které byly relevantně formulovány ve vztahu k řešenému problému. K jejich ověření a potvrzení platnosti přispěly i dílčí hypotézy uvedené v kapitole 2.1.2 – metodika výzkumu F-PEC a potvrzené kapitolou 2.1.4 vyhodnocení naplnění cílů šetření a verifikace hypotéz.

e) Stanovisko k výsledkům disertační práce a původnímu konkrétnímu přínosu doktorandky, zhodnocení významu pro obor, posouzení možností dalšího rozpracování tématu

Disertační práce, jako jedna z mála dosud v České republice publikovaných prací, vychází z reálných osobních setkání doktorandky se zástupci rodinných firem. Za přínos je možno považovat poznání, že zvládnutý proces nástupnické strategie může rodinné podnikání podstatně posunout k novým technologiím, novým oborům podnikání, novým obchodním místům, ke zvládnutí trendu digitalizace a k realizaci následné změny způsobené zaváděním

informačních technologií, kyberneticko-fyzických systémů a systémů umělé inteligence do oborů rodinného podnikání nastupující generací.

Práce se může stát podkladem pro oblast pedagogickou. Je možno ji využít pro zařazení výuky specifík rodinného podnikání do nově akreditovaného studijního programu VŠFS, a.s.

Doktorandka v jednotlivých částech navrhuje **možnosti dalšího rozpracování tématu**. Např.:

- str. 43 – porovnání reality rodinného podnikání mezi Českou a Slovenskou republikou,
- str. 44 - zmapování dějin rodinného podnikání v Čechách od jeho prvopočátku až do dnešních dnů se nabízí jako téma pro českou histografii,
- str. 53 – rodinné podnikání – je skutečně zdrojem rozvoje obcí?, jak na rodinné podnikání pohlíží sociologové, na řízení nástupnické strategie psychologové,
- str. 55 – po zavedení definice rodinného podnikání do legislativního rámce ČR jejich vyhodnocení, analýzy, popis odvětví podnikání rodinných firem/farem, jejich podíl na HDP České republiky, na počtu zaměstnanců, atd.,
- str. 89 - % porovnání dle statistické klasifikace CZ – NACE ekonomických činností, ve kterých rodinné firmy realizují své podnikatelské aktivity,
- str. 90 – zdůvodnění formy podnikání a možností získávání finančních zdrojů,
- str. 109 - porovnání parametru firemní kultura a hodnoty podnikajících rodin v ČR s obdobnými parametry v zahraničí, jiných kulturách,
- str. 124 - statistické vyhodnocení, kolik podniků bylo v první mezigenerační výměně předáno, kolik rodinných podniků bylo prodáno, kolik nástupníků ne/obstálo v řízení a dalším rozvoji podniku, kolik zakladatelů se muselo „vrátit“, aby podnik zachránilo před likvidací, jak všichni zpětně hodnotí průběh realizované nástupnické strategie, atd.

Možností dalšího rozpracování tématu je mnoho, téma je vhodné dále rozvíjet v rámci programů interní grantové agentury, TA ČR, GA ČR, mezinárodních programů, atd. , může být tématem zpracování bakalářských a diplomových prací.

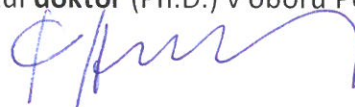
f) Vyjádření se k publikačním aktivitám doktorandky v souvislosti s kvalitou díla

Doktorandka počtem, rozsahem i obsahem prokázala schopnost samostatné tvůrčí, odborné, vědecké a publikační činnosti v oblasti rodinného podnikání.

g) Otázky k diskusi v rámci obhajoby

- 1. V čem spatřujete novost své disertační práce?**
- 2. Jak hodláte téma rozvíjet ve Vaší další vědecké a akademické práci?**

Protože obsah práce splňuje požadavky kladené na doktorskou disertační práci, samotná práce je kvalitní a autorka zde prokázala potřebné znalosti v daném oboru a schopnost vědecky pracovat, což dokazuje mj. i prezentovaná publikační činnost, hodnotím tuto doktorskou práci kladně a **doporučuji tuto doktorskou práci k obhajobě**. V případě úspěšné obhajoby navrhuji, aby byl **Ing. Naděžďě Petřů** udělen titul **doktor (Ph.D.)** v oboru Podniková ekonomika a management.

V Praze dne 23.1.2017

doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D., MBA

